

Wersja zanonimizowana

Tłumaczenie

C-537/23-1

Sprawa C-537/23

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

22 sierpnia 2023 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Cour de cassation (Francja)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

13 kwietnia 2023 r.

Strona powodowa:

Societa Italiana Lastre SpA (SIL)

Strona pozwana:

Agora SARL

[...]

[...]

WYROK COUR DE CASSATION (SĄDU KASACYJNEGO), PIERWSZA
IZBA CYWILNA

Z DNIA 13 KWIETNIA 2023 R.

[...]

Okoliczności faktyczne i postępowanie

- 1 Zgodnie z zaskarżonym wyrokiem (sąd apelacyjny w Rennes, 4 listopada 2021 r.), w celu wykonania dzieła zamówionego przez [dwie osoby fizyczne pozostające ze

sobą w związku (zamawiający)], francuska spółka Agora zawarła z włoską spółką SPA Italiana Lastre (SIL) umowę dostawy paneli elewacyjnych, zawierającą następujące postanowienie: „Wszelkie spory wynikające z niniejszej umowy lub powstające w związku z nią będą rozstrzygane przez sąd w Brescii. Societa Italiana Lastre zastrzega sobie możliwość pozwania kupującego przed inny, mający jurysdykcję, sąd we Włoszech lub za granicą”.

- 2 W listopadzie 2019 r. i w styczniu 2020 r. [zamawiający], powołując się na wady, wytoczyli przeciwko wszystkim wykonawcom, a także przeciwko dostawcy paneli, powództwo o stwierdzenie ich odpowiedzialności oraz o odszkodowanie.
- 3 Spółka SIL podniosła zarzut braku jurysdykcji międzynarodowej wobec żądań spółki Agora opartych na gwarancji.
- 4 Cour d’appel (sąd apelacyjny) oddalił zarzut braku jurysdykcji uznając, że klauzula ta daje spółce SIL większy niż spółce Agora wybór sądów, przed które może ona wytoczyć powództwo, nie wskazując objętych porozumieniem stron obiektywnych czynników pozwalających ustalić sąd, przed który można wytoczyć powództwo, a zatem że daje ona spółce SIL możliwość dyskrecjonalnego wyboru, co jest sprzeczne z celem przewidywalności, jaki powinny spełniać klauzule prorogacyjne, i powoduje, że jest ona niezgodna z prawem.

Treść zarzutu

- 5 Spółka SIL podnosi względem wyroku zarzut, że utrzymuje on w mocy postanowienie oddalające zarzut braku jurysdykcji miejscowej, mimo iż:

„1°/ potwierdzając oddalenie podniesionego przez spółkę SIL braku jurysdykcji miejscowej, bez rozpoznania peremptoryjnego zarzutu opartego na tym, że zgodnie art. 25 ust. 1 rozporządzenia nr 1215/2012 sporną klauzulę prorogacyjną należało rozpatrywać w świetle prawa włoskiego, a nie prawa francuskiego, cour d’appel (sąd apelacyjny) naruszył art. 455 code de procédure civile (kodeksu postępowania cywilnego);

2°/ ważność umowy prorogacyjnej ocenia się zgodnie z prawem państwa, którego sądy zostały wskazane; uznając, że uzgodniona między stronami klauzula prorogacyjna jest nieważna, po stwierdzeniu, iż na mocy tej klauzuli wskazany został sąd w Brescii we Włoszech, i nie stosując prawa włoskiego, cour d’appel (sąd apelacyjny) naruszył art. 25 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych”.

Przypomnienie mających zastosowanie przepisów

- 6 Na gruncie konwencji z dnia 27 września 1968 r. o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich orzekł (TSWE, 9 listopada 2000 r., C-387/98, Coreck Maritime), że jej art. 17 akapit pierwszy należy interpretować w ten sposób, iż nie wymaga on takiego sformułowania klauzuli prorogacyjnej, aby ustalenia sądu mającego jurysdykcję można było dokonać, opierając się na samym tylko brzmieniu tej klauzuli, że wystarczy, aby klauzula określała obiektywne czynniki, na podstawie których strony uzgodniły sąd, do którego (lub sądy, do których) pragną przekazywać pod rozstrzygnięcie spory wynikłe lub mogące wyniknąć między nimi, że owe czynniki, które powinny być wystarczająco precyzyjne, aby umożliwić sądowi, przed którym wytoczono powództwo, ustalenie, czy ma on jurysdykcję, mogą być w stosownych przypadkach określone na podstawie szczególnych okoliczności danej sprawy.
- 7 Zgodnie z art. 25 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych, zwanego Bruksela I bis, jeżeli strony niezależnie od ich miejsca zamieszkania uzgodniły, że sąd lub sądy państwa członkowskiego powinny rozstrzygać spór już wynikły albo spór przyszły mogący wyniknąć z określonego stosunku prawnego, to sąd lub sądy tego państwa mają jurysdykcję, chyba że umowa ta jest nieważna pod względem materialnym, na mocy prawa danego państwa członkowskiego. Tak określona jurysdykcja jest jurysdykcją wyłączną, o ile strony nie uzgodniły inaczej.

Zwięzłe uzasadnienie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

- 8 Artykuł 25 ust. 1 zawiera odesłanie do prawa państwa członkowskiego wskazanego sądu, do celów oceny ważności klauzuli prorogacyjnej „pod względem materialnym”.
- 9 Powyższe sformułowanie skłania do zastanowienia się nad zakresem tego odesłania, szczególnie w przypadku niesymetrycznej klauzuli prorogacyjnej dającej wyłącznie jednej ze stron możliwość wyboru sądu, którego jurysdykcja wynika z przepisów powszechnie obowiązujących, innego niż sąd wskazany na mocy tej klauzuli.
- 10 Jeżeli druga strona podnosi, że klauzula ta jest niezgodna z prawem z powodu braku precyzji lub niesymetrycznego charakteru – czy kwestię tę należy rozstrzygać w świetle autonomicznych zasad wywiedzionych z art. 25 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I bis oraz celu tego rozporządzenia, jakim jest przewidywalność i pewność prawa, czy też należy ją rozstrzygać stosując prawo państwa członkowskiego wskazanego w klauzuli? Innymi słowy, czy zagadnienie to dotyczy ważności klauzuli pod względem materialnym w rozumieniu tego przepisu? Czy też przeciwnie, należy uznać, że przesłanki ważności klauzuli pod

względem materialnym podlegają wykładni ścisłej i obejmują wyłącznie materialnoprawne przyczyny nieważności, przede wszystkim oszustwo, błąd, podstęp, groźbę i brak zdolności do czynności prawnych?

- 11 Jeżeli kwestię braku precyzji lub niesymetrycznego charakteru klauzuli należy rozstrzygać w świetle zasad autonomicznych – czy art. 25 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I bis należy interpretować w ten sposób, że należy odmówić zastosowania klauzuli, która upoważnia jedną ze stron do wytoczenia powództwa wyłącznie przed jeden sąd, natomiast drugiej pozwala wytoczyć powództwo nie tylko przed ten sąd, lecz również przed każdy inny sąd mający jurysdykcję na podstawie przepisów powszechnie obowiązujących?
- 12 Jeżeli niesymetryczność klauzuli stanowi przesłankę materialnoprawną, jak należy interpretować ten przepis, a w szczególności odesłanie do prawa państwa, którego sąd został wskazany, w sytuacji gdy klauzula wskazuje kilka sądów lub gdy klauzula wskazuje jeden sąd pozostawiając jednej ze stron możliwość wyboru innego sądu, a w chwili wytoczenia powództwa wybór ten nie został jeszcze dokonany:
- czy prawem krajowym, które należy stosować, jest prawo państwa jedyne sądu, który został wyraźnie wskazany, a okoliczność, że powództwo można wytoczyć również przed inne sądy nie jest istotna?
 - czy w sytuacji, gdy wskazano kilka sądów, można powoływać się na prawo sądu, przed który rzeczywiście wytoczono powództwo?
 - czy wreszcie, mając na uwadze motyw 20 rozporządzenia Bruksela I bis, należy rozumieć, że odesłanie do prawa państwa członkowskiego, którego sąd został wskazany, dotyczy obowiązujących w tym państwie norm materialnoprawnych czy norm kolizyjnych?

Z POWYŻSZYCH WZGLĘDÓW sąd:

Uwzględniając art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;

Zwraca się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

1°) Czy w przypadku niesymetrycznej klauzuli prorogacyjnej dającej wyłącznie jednej ze stron możliwość wyboru sądu, którego jurysdykcja wynika z przepisów powszechnie obowiązujących, innego niż sąd wskazany na mocy tej klauzuli, gdy druga strona podnosi, że klauzula ta jest niezgodna z prawem z powodu braku precyzji lub niesymetrycznego charakteru – kwestię tę należy rozstrzygać w świetle autonomicznych zasad wywiedzionych z art. 25 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I bis oraz celu tego rozporządzenia, jakim jest przewidywalność i pewność prawa, czy też należy ją rozstrzygać stosując prawo państwa członkowskiego wskazanego w klauzuli [?] Innymi słowy, czy zagadnienie to dotyczy ważności klauzuli pod względem materialnym w rozumieniu tego

artykułu? Czy też przeciwnie, należy uznać, że przesłanki ważności klauzuli pod względem materialnym podlegają wykładni ścisłej i obejmują wyłącznie materialnoprawne przyczyny nieważności, przede wszystkim oszustwo, błąd, podstęp, groźbę i brak zdolności do czynności prawnych?

2°) Jeżeli kwestię braku precyzji lub niesymetrycznego charakteru klauzuli należy rozstrzygać w świetle zasad autonomicznych – czy art. 25 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I bis należy interpretować w ten sposób, że należy odmówić zastosowania klauzuli, która upoważnia jedną ze stron do wytoczenia powództwa wyłącznie przed jeden sąd, natomiast drugiej pozwala wytoczyć powództwo nie tylko przed ten sąd, lecz również przed każdy inny sąd mający jurysdykcję na podstawie przepisów powszechnie obowiązujących?

3°) Jeżeli niesymetryczność klauzuli stanowi przesłankę materialnoprawną, jak należy interpretować ten przepis, a w szczególności odesłanie do prawa państwa, którego sąd został wskazany, w sytuacji gdy klauzula wskazuje kilka sądów lub gdy klauzula wskazuje jeden sąd pozostawiając jednej ze stron możliwość wyboru innego sądu, a w chwili wytoczenia powództwa wybór ten nie został jeszcze dokonany:

- czy prawem krajowym, które należy stosować, jest prawo państwa jedynego sądu, który został wyraźnie wskazany, a okoliczność, że powództwo można wytoczyć również przed inne sądy nie jest istotna?
- czy w sytuacji, gdy wskazano kilka sądów, można powoływać się na prawo sądu, przed który rzeczywiście wytoczono powództwo?
- czy wreszcie, mając na uwadze motyw 20 rozporządzenia Bruksela I bis, należy rozumieć, że odesłanie do prawa państwa członkowskiego, którego sąd został wskazany, dotyczy obowiązujących w tym państwie norm materialnoprawnych czy norm kolizyjnych?

[...]